

בית נחמן

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עזריאל ב' 43 ב"ב

בשעה 20:00

מוצ"ש פרשת ויצא, י' כסלו תשע"ט

נושאי השיעור:

- א. מלחמת האומות בעם הנצח.
- ב. חידושים בפרשת השבוע.
- ג. להכיר בנסים שהקב"ה עושה אתנו ולהודות לו.
- ד. חובה להתחסן נגד "חצבת".
- ה. לשלם ולכבד את התורה.
- ו. מלכות הורדוס.
- ז. על מה נענשו החשמונאים.
- ח. הרהורי תשובה.
- ט. הדלקת המנורה בבית המקדש.
- י. נס פך השמן.
- יא. שמונת ימי החנוכה.

ניתן לשימוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול נאמן':
079-9-367-367
או ב'קול בית נחמן':
079-9270505

המה יאבדו ואתה תעמוד

א. שבוע טוב ומבורך. חזק וברוך, יישר כח (לר' כפיר פרטוש ואחיו ה"י"ו על מחרוזת השירים). השיר "מהר ליהודה" חיבר **רבי מנחם מוסטקי** (שכתב כמה שירים), והוא שמח ועליז ויש בו דבר יפה מאד. והשיר "אין כאלקינו אין כאדוננו" חיבר **רבי יצחק סונה**, שג"כ כתב כמה שירים. אמנם הוא כתב שיר "הולך ברגלך מנענע ידיך" ואני לא אוהב את זה, אבל השיר הזה "אין כאלקינו" כ"כ אמיתי. מי מבין את זה? **לפני אלפיים שנה היוונים חשבו שהגיע הזמן להכחיד תורת ישראל ח"ו**, והם לא באו להילחם בנו פיזית אלא אמרו: אנחנו באים לדבר אתכם בשכל, כי היו להם פילוסופים ומתמטיקאים והכל. **שאלה אחת**, למה אתם קובעים ראש חודש לפי מולד הלבנה? הרי זה כוכב קטן מאד ולוין של כדור הארץ, תלכו אחרי השמש. והרי כל הזמנים של העונות של השנה אביב קיץ וכו' הכל הולך ע"פ השמש. **שאלה שניה**, למה יום אחד בכל שבוע אתם יושבים בטלים ולא עושים כלום? ולא רק זה אלא אוכלים באותו היום כל המעדנים ומביאים בשמים ובשר ויין והכל, הרי יגמר לכם הכסף. אנחנו עובדים בשבעה ימים כמו חמורים, ובקושי משיגים את הכסף, איך אתם עושים את זה? **שאלה שלישית**, למה אתם לוקחים תינוק קטן בן שמונה ימים ועושים לו מילה? זו לא אכזריות? למה אתם עושים את זה? ועד היום אומות העולם מנבחים בשאלה הזאת? אבל היום **אחרי אלפיים שנה הכל התהפך עליהם, אין שום ערך ליון וכבר לא שוה כלום**.

אומות העולם מחקים את עם ישראל

ב. **מה שאמרו על החודש**, היום מלייארד בני אדם בעולם עושים דוקא ע"פ הלבנה, ואלו הערבים, שהחודשים שלהם ע"פ הלבנה (ולכן חודש רמזאן שלהם משתנה פעם בחורף ופעם בקיץ). אבל אנחנו עושים גם ע"פ הלבנה וגם ע"פ החמה, "והיו לאותות ולמועדים ולימים ושנים" (בראשית א' י"ד), וכל שנתיים או שלש שנים עושים אדר שני. **מה שאמרו על המילה**, מתברר היום שהמילה הצילה כל עם ישראל ממחלת הסרטן באותו מקום, שאצל הנוצרים מצויה הרבה, ואצל הערבים מצויה פחות כי הם עושים מילה בגיל

- בגמרא (ביצה ל"ג ע"ב) כתוב "מוסתקי" שזו חבית שצריך לחבר אותה.
- היתה קנצלרית בגרמניה בשאלה את **הרב מצגר שליט"א**: האם אתם לוקחים את התינוקות בגיל שמונה ימים ונותנים להם יין כדי שלא ירגישו בכאב? ובמקום שיענה לה: מליון וחצי ילדים שהכנסתם אותם לכסונות וכי נתתם להם משהו להרגיע אותם? אתם לא מתביישים? וכי את תדברי על התינוקות שלנו? אתם האחרונים שתגידו לנו על זה. אבל הוא פחד לטעון טענות ברורות כאלה, ואמר לה: אנחנו נותנים לתינוקות מיץ ענבים. אבל מה ההבדל מיץ ענבים או יין? העיקר שהתינוק לא מרגיש את זה. ויום יבאו והם הגרמנים ישרפו באש ולא יישאר אף אחד מהם. הקב"ה אומר **"כי קרוב יום אידם וחש עתידות למו"** (דברים ל"ב ל"ה), **"כי קרוב יום אידם ראשי תיבות בגימטריא איימן, שתפסו אותו. "חש" זה בגימטריא גרמניה. "עתידות למו", שמחכים לגרמניה כולה עתידות שחורים משחור, על כל מה שעשו לעם ישראל.**
- פעם מיהו סיפר שאחד הפילוסופים הקדמונים של יון רצה לראות במחזה מה קורה ביון, והראו לו שאין שם לא בני מדרש ולא אוניברסיטאות ולא כלום, רק ילד שמוכר מסרקים ואומר "מסרק בעשרה גרוש". והתפלא שזה כל מה שנשאר מיון, כי לא נשאר ממנה כלום. הנה יון היא אחת מהמדינות שיש להן יורו, והוא יורד בגללה. אמנם היום הזריקו לה קצת כסף, אבל היא עברה.

קצת מבוגר (שש-שבע), ואילו אצל עם ישראל היא לא קיימת בכלל. **ומה שאמרו על השבת**, היום כולם עשו להם שבת, ומחקים אותנו כקוף בפני אדם (בבא בתרא דף נ"ח ע"א). אבל לא עשו את השבת שלנו בדיוק, שלא יגידו שהם קופים, לכן עשו יום לפני או יום אחרי השבת. "הסר השטן מלפנינו ומאחרינו..." אז מה רוצים מאתנו היוונים הרשעים הארורים האלה?! לכן כשתאמר "אין כאלקינו" "אין כמושיענו" אתה מרגיש את זה.

אין לעם ישראל מנוחה בגלות

ג. היום קראנו פרשת "ויצא". **כל הפרשה כולה אין בה פסקא אחת, לא פרשה פתוחה ולא פרשה סתומה**. למה? **כי יעקב אבינו היה בגלות, ואין מנוחה ליהודים בגלות**. ואותו דבר גם פרשת "מקץ", שיוסף הצדיק נמצא בבית הסוהר וגם שעלה לגדולה זה לא שוה כלום. אבל אחרי שמסיימת הפרשה "ואתם עלו לשלום אל אביכם", מגיעה פרשת ויגש שיש בה פרשיות פתוחות וסתומות.

הוות לי לאינתו

ד. בפסוק הראשון כתוב **"ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה"** (בראשית כ"ח י'). אם יעקב הלך לחרן אז איך כתוב אח"כ "ויפגע במקום וילן שם" (שם פסוק י"א), הרי כבר הגיע לחרן. **רש"י** **כותב שלא הגיע לחרן ממש אלא יצא ללכת לחרן, והמלה "וילך" פירושה במטרה ללכת לחרן**. ע"פ רש"י הזה יישבתי מנהג תונס וג'רבה, שמתו שחנתן מזמין רבנים שיכתבו לו כתובה בבית שלו או של חותנו, הם כותבים את הכתובה וחותמים על זה. על מה חותמים? **"וצביאות כלתא דא והוות ליה לאינתו"** כלומר הסכימה הכלה הזאת והיתה לו לאשה. לפני מאתיים שנה בתונס היה דבר כזה, **והרב חיד"א** ע"ה היה שם, וכתב במעגל טוב (עמ' 62) שמצא שלש גיאות לחכמי תונס בזה". ואחת השגיאות שכותבים "וצביאות כלתא דא והוות ליה לאינתו", כלומר הסכימה הכלה הזאת והיתה לו לאשה, והעדים חותמים על זה. **והרי זו חתימה דשיקרא, כי עוד לא היתה לו לאשה עד שיתן לה קידושין**. למה לא התייחסו לזה? פעם **הרב צבאן** ע"ה הסביר לי שאי אפשר לכתוב כתובה באותו היום בדיוק, כי בזמנו לא כל אחד יכול לכתוב כתובה, אלא רק שני "ניטריונים" ע"פ הממשלה (לפני חמשים שנה ומעלה, היה אחד **רבי שמעון מימון** ע"ה הרב של גאבס, ולפני כארבעים שנה נפטר בבאר שבע). והשני **רבי סאסי הכהן** ע"ה הרב של ג'רבה ברובע הגדול (נפטר במושב ברכיה), והם צריכים לכתוב את זה בדפת'אר" שזה ספר החוקים של הממשלה, "וכתוב בספר וחתום"

4. שגיאה אחת, שהציבור אומרים בניגון "אלקינו מלך העולם", ועד היום עושים ככה. הרב חיד"א העיר להם שהרי הריב"ש (סימן ת"ח) כותב ש"אלקינו" זה הזכרת ה', וא"כ אסור לומר ככה אלא לנגן רק "מלך העולם". אבל רק בישיבה שלנו תיקנו את זה, כי בכל המקומות של תוניסאים וג'רבים עונים "ברוך הוא וברוך שמו" ומסיימים בקולי קולות "אלקינו מלך העולם". אבל יש לי תירוץ על זה, כי זה כאילו אמרו "ברוך הוא וברוך שמו [של] אלקינו מלך העולם", ולכן זה לא ממש לבטלה (עיין בשו"ת בית נאמן ח"א חאה"ע סימן ג' אות ל"ד בהערה). אבל בכל זאת כדאי לתקן ולא לומר אלקינו

עיצוב גרפי: חנן שליט"א 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י"ם:	16:02	17:54
ת"א:	16:18	17:50
חיפה:	16:05	17:48
ב"ש:	16:19	17:52

לקבלת העלון: baif.neheman@gmail.com

כל הזכויות שמורות ל"ע"ל ע"פ
מסמך אר"צ צדיקים
ש"ש" מוסדות
חכמת רחמיים ברכיה

עורכים: הרב"ג אביחי טענדן, שלום דרעי, משה דאדא שליט"א
עריכה ובקורת: הרב"ג רבי אלעד עידאן שליט"א

האלה והולכים בן-רגע, ומן השמים שמו בלב זורק הטיל שיחכה עוד דקה אחרי שירדו כולם, כי יש לטיל הזה פקודה מלמעלה, "טוב י-י לכל" (תהלים קמ"ה ט') ראשי תיבות "טיל"⁹

מצוה להתחסן מהר נגד "חצבת"

ז. היום יש "חצבת" שהרופאים והרבנים מכריזים על זה, ויש כאלה שלא רוצים להתחסן אלא להשאיר את זה בידי שמים, "נפלה נא ביד ה' כי רבים רחמיו" (שמואל ב' כ"ד ט'). אמנם ר' נחמן מברסלב זצ"ל אמר בזמנו שהרופאים לא שוים כלום ולא כדאי ללכת אליהם, למה? כי הוא אישית היה חולה מאד, והלך לרופאים וניסה הרבה, אבל לא ידעו מה לעשות איתו¹⁰, ולכן כתב בספריו שהרופאים לא שוים כלום (עיין חיי מוהר"ן סימן ס"ח). אבל גם הוא אמר שצריך לעשות חיסון לחינוקות נגד אבעבועות (כן הראוני בספר כוכבי אור עמוד תלב). ומאז עד היום זרמו הרבה מים בירדן, כי פעם לא היה להם לא צילום ולא רנטגן ולא חיסונים ולא כלום, ואילו היום הרפואה התקדמה הרבה מאד¹¹. אומרים שה"חצבת" הזאת מכה נוראה שיכולה לגמור אלפים ב"מ. פעם לפני שש מאות ושבעים שנה (בשנת חמשת אלפים ק"ט) היתה "המגיפה השחורה", שכייתה את כל אירופה כמעט, ונשארו יהודים ואילו רוב הגוים שם נכחדו מן העולם¹². ואמרו: מי יודע אם המחלה הזאת לא "חצבת" שבאה מדברים כאלה. **לכן כל מי שיש לו ילד שעוד לא עשה את החיסון הזה, שילך מהר לעשות את זה.** והרי זו מצוה ונשמרתם מאד לנפשותיכם" (דברים ד' ט"ו), לכן לא לומר: נסתדר, אין דבר, "נפלה נא ביד ה'". וזו הטעות של יהודי אלג'ר לפני שש מאות ועשרים שנה (בשנת קנ"א), שהרשב"ץ ע"ה בא ואמר להם: אני רופא, אמרו לו: אנחנו לא צריכים אותך, שאל אותם: למה אתם לא צריכים אותי? וכי יש לכם הרבה רופאים כאן?! אמרו לו: אין לנו אף רופא כאן, אבל מה נפשך, אם אלקים גזר שהחולה ימות אתה לא יכול להחיות מתים, ואם הוא גזר שהחולה יחיה לא צריכים אותך. אבל לא עושים ככה. בימי הרשב"ץ ורבי נחמן מברסלב לא ידעו כללי הרפואה רק מעט מאד, אבל היום יודעים את זה ויש טיפול לכמה דברים, וכי אנחנו נזרוק את זה ולא נעשה חיסון?! ואח"כ כשכן-אדם ימות נגיד: מה נעשה לו? זו גזירת שמים. אבל זו לא גזירת שמים אלא גזירת בן-אדם, שהוא טפש ולא רוצה לטפל בזה.

אתה תלמיד חכם אל תזלזל בעצמך

ח. הרשב"ץ באלג'ר אמר להם: כתוב בגמרא (ברכות ס' ע"א) שהתורה נתנה רשות לרופא לרפאות, אמרו לו: נתנה רשות אבל בחנם. חזק ובורן... זו הפרנסה שלי. אבל כמה שדיבר אליהם לא עזר כלום. לכן לא היתה לו ברירה אלא לקבל רבנות שם, והם שמחו מזה כמו שאמר עשו: "יש לי רב" (בראשית ל"ג ט'), אתה רב ב"ה, אנחנו צריכים אותך. אבל הרמב"ם (פ"ג מהלכות תלמוד תורה ה"י) כותב שאסור לקבל כסף על רבנות, מה נעשה עם זה? לכן הרשב"ץ כתב שבע תשובות לומר שמוותר לתלמיד חכם לקבל שכר מהתורה (ח"א סימנים קמ"ב-קמ"ח)¹³.

9. יש כאלה שאומרים לי שצריך לומר רק "הלכות" בשיעור, אבל זה לא נכון, כי העולם לא חסר הלכות, ויש להם מורים ופוסקים וברדיו קול ברמה וקול חי וקול מת... וכו', **ולכן אי מדרבם גם דברים של אמונה, משישם ששומעים גם יהודים רחוקים שהם נהנים ולומדים מזה,** וגם לחרדים נותן חיזוק באמונה (וכמו שכתב הרמב"ם בפירושו המשנה פרק ט' דברכות "וי יקר בעיני ללמד דבר בענייני אמונה יותר מכל אשר אלמדה"). לכן צריך להכניס גם דברים שמחזקים את האמונה.

10. קראתי עליו שעשה בגיל שש (כמדומני) מה שעשה הגר"א בגיל שלש עשרה, שלא היה לו עסק את האוכל אלא בולע כזית לחם בבוקר וכזית לחם בערב (עיין בהקדמת בני הגר"א לביאורו לשלחן ערוך), ובין כזית לכזית לומד מסכת שלימה, וממילא כל כזית בערב זה היה סעודת הסיים, **וככה למד ששים מסכתות בכל חודש** (ועיין שבחי הר"ן אות א'). ומזה היו לו בעיות בגרון שהיה שותת דם, ונפטר בגיל שלושים ותשע לא אליכם (נולד בשנת תקל"ב ונפטר בשנת תקע"א). אבל לא עושים ככה. הגמרא אומרת (שבת קנב.) "דוק בככי ותשכח בניגרי" - תלעס בשיניים ותמצא כח ברגלים.

11. מי שהתחיל לדבר על החיסונים היה בעל ספר הברית, וכתב שלפני שהמציאו את החיסון נגד האבעבועות, היו רואים ילד יפה תואר ויפה מראה, וכשבאים עליו אבעבועות, הפנים שלו מבוקעים עקודים נקודים וברודים, וזה במקרה שנשאר חי וכ"ש אם נפטר מזה. **אבל אחרי שהמציאו את החיסון הזה, כל אדם צריך לעשות את זה.**

12. בזמנו הגוים אמרו שהיהודים הרעילו את הבארות ולכן הגוים מתו באלפים ורבבות, אז שאלו אותם: הרי היהודים בעצמם שותים מהבארות האלה, ורק כמה אחדים נפטרו מהם. וענו שהיהודים כרתו ברית עם השטן שלא יבוא אליהם רק לגוים. לכן התנפלו על היהודים והרגו והשחיתו והחריבו בהם. **אומרים שעד התקופה ההיא אצל האשכנזים נקראו "ראשונים" כמו הרא"ש והטור וכו', אבל מהשנה הזאת כבר לא נחשבים ראשונים, כמו תרומת הדשן ומהר"ל ומהר"ו וכו' שנחשבים אחרונים.** כי אחרי גזירה כזאת שנהרגו בה מאות אלפים אין ראשונים יותר. **אבל אצל הספרדים תקופת הראשונים המשכה עוד עד ארבעים, שאלו הם ראשי ימינו.**

13. וכתב (שם סימן קמ"ז) שהרמב"ם היה לו מזל (ולכן קוראים לו "הר"ם-במזל"), אבל אני אין

(ירמיה ל"ב מ"ד), וכאשר יש כמה חתונות הם עושים נסיעה אחת לכולם, כי אי אפשר לרקוד לפי חלילו של כל אחד, שהרי זו נסיעה של כמה שעות מגאבס לג'רבה, ולכן עושים הכל בבת אחת. אח"כ ראיתי שגם בתשובות מהר"ם ברונא (סימן צ"ד) כתוב שהיו כותבים לפני כן את הכתובה. אבל מה נעשה עם קושית הרב חיד"א? **אלא מה שכתוב "וצביאת כלתא דא והוות לי לאינתו", הכוונה שהסכימה הכלה הזאת להיות לו לאשה,** וכמו "וילך חרנה" שפירושו ללכת לחרן (וע"ע בשו"ת בית נאמן ח"א חאה"ע סימן ג' אות כ"ו). **אדם צריך להיות בקי בתורה נביאים וכתובים והכל, כי לפעמים תראה קושיא ולא תדע מה לענות על זה,** ולכן צריך ללמוד הכל כי יש פתרון לכל השאלות בעולם.

הטילים יודעים איפה לפגוע בדיוק

ה. הנה השבוע הזה ארבע מאות טילים ירדו בדרום, כנגד ארבע מאות איש של עשו... ומכל הטילים שהפילו הארורים האלה, היה טיל שנפל על אוטובוס, האוטובוס הזה היה מלא חמשים חיילים שהיו בריאים, ושרו ביחד "על הנסים ועל הפורקן" וכו'. ואחר שירדו מהאוטובוס נפל הטיל על האוטובוס, ואילו נפל דקה לפני כן היו הולכים כל האנשים האלה. **מה זה "דרום"? הראשונים כותבים שהשמש בבוקר נמצאת במזרח ובערב נמצאת במערב ובצהריים נמצאת בדרום, וזה נקרא "דר-רום" שהשמש דרה למעלה** (עיין רמב"ן שמות כ"ו י"ח). ולכן זה מה שקרה בדרום, שהקב"ה דר בשמים למעלה ומשגיח על כל ישראל. אמנם נפצע חייל אחד, מה לעשות?! וכי לא היו פצועים בימי החשמונאים?! היו גם פצועים וגם הרוגים. ואפילו אלעזר בן מתתיהו נפל תחת הפיל ונהרג שם, כי חשב שאנטיוכוס רוכב עליו אבל עשו לו "כפיל" וזה היה מישהו אחר. וגם יהודה המכבי נהרג אחרי כמה מלחמות. אבל הנס במקומו עומד. ולמחרת נפל עוד טיל מיוחד באשקלון והרג מישהו שם, **ורבי אלחנן הנכד שלי** שיחיה אמר לי שנהרג אחד משלנו, אבל אח"כ התברר שהאחד הזה שב"ח, ראשי תיבות שוהה בלתי חוקי. על זה נאמר "שבח נותנים לו כל צבא מרום", כי הטיל הזה היה לו כתובת וידע איפה לפגוע בדיוק⁶. **עם ישראל ניצולים בדרך נס,** רק שאנחנו לא יודעים להעריך את המתנה של בורא עולם⁷.

מי שאומר תודה הקב"ה עושה לו עוד הרבה נסים

ו. אנחנו צריכים לומר תודה על זה. שואלים: איך יכול להיות שהקב"ה עושה נסים לכופרים? אבל זה לא נכון, קודם כל הם לא כופרים, כי **לכל אחד בלבו באמת יש אמונה,** רק שהוא מתבייש לומר את זה בעל פה. והראיה לזה, **שלפני כמה שבתות** (בפרשת וירא) **רב אחד בדרום-אפריקה אירגן "שבת עולמית", והשתתפו בה למעלה ממליון יהודים שלא היו שומרי שבת והחליטו לשמור את השבת הזאת. וגם בארץ ישראל עשו כדבר הזה.** ויגיע הזמן שהשבת תהיה הדבר הכי טבעי, וכי קשה לשמור שבת?! מה יש בזה?! וכל אומות העולם יעריכו את עם ישראל, דוקא בזכות האמונה הפשוטה שלנו, כי כל האמונות שלהם הלכו ולא נשאר בהם כלום. לכן צריך להכיר תודה על כל הנסים האלה. ועוד סיבה שניה, בעבור כל שומרי תורה ולומדיה ברחבי הארץ, מגיע להם כל הנסים שבעולם. אנשים אומרים שאין נסים היום, אבל באמת יש הרבה נסים, ולא פחות מהנס של החשמונאים ושל פך השמן. **מי שאומר תודה הקב"ה עושה לו עוד הרבה נסים. ומי שהוא כפוי טובה אומר: יש לנו תעוזה וחיילים טובים ובטטות טובות...** מה יש לכם?! הרי הטיל הזה היה יכול ליפול על החיילים

5. פעם רבי חיים פרץ שליט"א (הוא למד כמה שנים אצל אבא והיום נמצא בצפת, שיהיה לו רפואה שלימה) נפגש עם הדוד שלו מערבי פרץ שהיה מורה לעברית, והוא שאל אותו: תגיד לי מה אתה לומד? ענה לו: גמרא, אמר לו: אתה לא יודע עברית, כי צריך לענות "אני לומד גמרא", ולא "גמרא" מלה אחת. הוא סיפר לי את זה, ואמרת לי: תגיד לו שכתוב "ויאמר אליו" מה זה בידך, **ויאמר מטה** (שמות ד' ב'), מלה אחת. וכי אתה חכם יותר מהתורה?! זו הלשון בעברית. התפלא: לא ידעתי את זה. צריך ללמוד הכל.

6. במלחמת העולם הראשונה הרבה ברחו מהעיר דווינסק, ואילו **הרב אור שמח** ע"ה נשאר שם, אז שאלו אותו: למה הרב לא ברח מכאן? אמר להם: כל זמן שיש תשעה יהודים בעיר אני עשירי להשלים המנין. והוסיף להם עוד משפט **"לכל כדור יש כתובת"**. וזה המשפט שהיה בפי רחבעם זאבי ה"ד. אבל אסור לסמוך על הנס כי צריך להישמר ולהיזהר בזה.

7. הנה גוש קטיף שהיה מקום נפלא, וכל הפרחים והדברים הטובים שם היו מכניסים המון כסף, אבל עזבו אותו בגלל טעות של בן אדם אחד, והיום הוא מעלה קוצים ודרדרים, "קוץ ודרדר יצמיחו למנו ואכלו את עשב השדה" (ע"פ בראשית ג' י"ח).

8. פרופסור אחד ואמריקאי יש לו חודש בשנה שהוא מגיע לארץ ישראל ונותן הרצאות, אבל גומר את כל ההרצאות בשבוע אחד ואח"כ נוסע לג'רבה (רבי בוגיט סידון ע"ה היה מכיר אותו). שאלו אותו: **מה יש לך בג'רבה?** והרי יש שם אולי אלף-אלפים יהודים לא יותר מזה. אמר להם: **אני רוצה לראות קהילה שאף אחד לא נוסע ולא עושה כלום בשבת.** ויש להם שם חמין של כל הקהילה שנמצא בתנור בשבת, ופעם מישוהו בא לשם ושאל: מי מוציא את החמין? אמרו לו: הגוי שנמצא שם, שאל אותו: אתה מוכן לתת לי את המצוה הזאת? אני אשלם לך את זה. אמר לו הגוי: מה פתאום? זו המצוה שלי, אני לא רוצה לתת לך אותה...

וחי בצער גדול (עייני בשו"ת בית נאמן ח"א חאה"ע סימנים א'-ב')¹⁹. ומידי פעם לוקח סיגריה ומעשן, לקיים מה שנאמר "מעלה עשן כל שהוא - רבי" ... אין דבר כזה בעולם. אתה צריך לקבל משכורת בשיעור שתחיה בצורה מכובדת. ואם אין לך משכורת כזאת, אז שיהיה לך משהו צדדי לחיות בזה, ולא להיות מרמס תחת רגלי הבהמות, כי אלה בהמות שאינם יודעים מלה בתורה ורומסים אותך. אסור לעשות דבר כזה.

מאה ושלוש שנים מלכות הורדוס

ובכן, עוד מעט חנוכה. הרמב"ם בתחילת הלכות חנוכה (פ"ג ה"א) מספר וכותב שבני החשמונאים נלחמו ביוונים וכו', וחזרה מלכות לישראל למעלה ממאתים שנה. איך הגיע לזה? הגמרא (עבודה זרה ט' ע"א) אומרת: מאה ושלוש שנים מלכות בית חשמונאי, מאה ושלוש שנים מלכות הורדוס, ואח"כ היה חרבן. הרמב"ם חיבר את שניהם ויצא לו מאתים ושש שנים, וזה מה שכתב "למעלה ממאתים שנה". אמנם יש טוענים שהורדוס חזר בתשובה מכל הרצח שעשה בחכמי ישראל, אבל זו טפשות ובערות, כי הוא לא חזר בתשובה (ודברי התוס' ביבמות דף מ"ה ע"ב צ"ג). הגמרא (בבא בתרא דף ג' ע"ב) אומרת שהורדוס הרג כל חכמי ישראל, והאחרון בבא בן בוטא עיוור לו את העינים²⁰. שאל אותו: מה התיקון שלי? אמר לו: אתה כיבית אורו של עולם, כי הרגת את חכמי ישראל, לך תעסוק באורו של עולם, ותבנה את בית המקדש מחדש. אמנם היה כבר בית המקדש בנוי מימי עזרא הסופר, אבל היה מיושן והוא בנה הכל מחדש²¹. אבל הבנין הזה לא עמד יותר משבעים שנה (הוא גמר את הבנין שלש שנים לפני ספירת הנוצרים, זאת אומרת בשנת שלושת אלפים תשנ"ז), ומקסימום שבעים ושלוש שנים. למה? הסיבה פשוטה מאד, כתוב בדברי הימים-א' (כ"ב ח') שהקב"ה אמר לדוד המלך ע"נ נביא: "דם לרוב שפכת ומלחמות גדולות עשית, לא תבנה בית לשמי, כי דמים רבים שפכת ארצה לפני", "הנה בן נולד לך וגו' כי שלמה יהיה שמו ושלוש ושקט אתן על ישראל בימיו" (שם פסוק ט'), "הוא יבנה בית לשמי" (שם פסוק י'). אם דוד המלך שעשה מלחמות לשם שמים ושפך דמים של הגוים שבאו לבלע אותנו חנם, ובכל זאת נאמר לו שלא יבנה הבית, אז בן אדם שהרג חכמי ישראל יבנה הבית?! אמנם הוא בנה בנין יפה מאד, אבל הלך הכל. לכן לא מתרצים תירוצים של שטות שחזר בתשובה. ואם באמת ביקש סליחה מהמשפחות של החכמים האלה, וכי נתן פיצויים לכל המשפחות האלה?! ולמה כתבו עליו בני דורו שמת ככלב?! אלא הורדוס היה רשע וכתוב במשלי (י"ז ט"ו) "מצדיק רשע ומרשיע צדיק תועבת ה' גם שניהם". הורדוס הרג את אשתו שהיתה חשמונאית, הרג את שני הבנים שלו שבאו ממנה, והרג כל בני חשמונאי. הגמרא (בבא בתרא שם) אומרת שכל מי שאומר "אני מבני חשמונאי" עבד הוא. הוא היה רשע ומונוול. לא יעזור כל המכתבים שיכתבו עליו וכל מיני תירוצים לזה, כי כולם הבל וריק.

על מה ענשו בני החשמונאים?

יא. למה קרה כן לחשמונאים שלא נשאר בהם אף אחד? הרמב"ן (בראשית מ"ט י') כתב שכיון שעברו על התורה שאמרה "לא יסור שבט מיהודה ומחוקק מבין רגליו" (שם), והמלוכה צריכה להיות ביד שבט יהודה, והרי החשמונאים כהנים ומה אתם נכנסים למלוכה?! אמנם גמרתם את העבודה וכל הכבוד לכם, אבל צריך לבוא אחד משבט יהודה שימלוך, ואסור לכם לעשות את זה. ובאמת היו דברים חמורים יותר כי אחרי שלשה דורות זרע החשמונאים התקלקלו לגמרי, נעשו צדוקים ובייתוסים ורשעים, והרגו נפשות מישראל. המשנה (סוכה פ"ד מ"ט) אומרת: מעשה וניסך אחד ע"ג רגליו, ורגמוהו כל העם באתרוניהן. מה היה שם? הצדוקים לא מאמינים בניסוך המים²², וכתוב בספרי

19. אחד שלח לי מכתב, ואמר לי: מה הבעיה בזה? הרי "כל מה שקנתה אשה קנה בעלה" (גיטין ע"ז ע"א ועוד), וא"כ כל מה שהאשה מרויחה הוא יקח את הכל. אבל זה לא נכון כי הוא אומר בכתובה "ואפלח", וכי הוא פלח?

20. אח"כ בא אליו והוא לא ידע שזה הורדוס, ושאל אותו: מה דעתך על המלך האדומי הזה? אמר לו: מה אעשה לו?! אמר לו הורדוס: למה לא תקלל אותו? ענה לו: "גם במדעך מלך את תקלל" (קהלת י"ד כ'), אל תקלל מלך גם במחשבותיך. אמר לו: אבל הוא לא מלך כי לקח את המלוכה בכח. (בזמנו כתבו עליו: "התגבגב למלוכה כשועל, מלך כנמר, ומת ככלב"). אמר לו: אבל הוא עשיר, וכתוב "ובחדרי משכבך אל תקלל עשיר" (שם). אמר לו הורדוס: אני הוא, ורציתי לראות מה דעתכם עלי. אם ידעתי שכל חכמי ישראל היו אומרים כמוך בגלל הפסוק הזה, לא הייתי עושה דברים כאלה. אבל עכשיו הרג את כולם.

21. וכ"כ היה יפה הבנין הזה, עד שהגמרא שם אומרת "מי שלא ראה בנין של הורדוס לא ראה בנין יפה מימיו".

22. בגלל שזה לא כתוב בתורה במפורש על סוכות, רק ברמז במלים ונסכיהם ונסכיהם כמשפטים שיה ראשי יצבות מים (עייני תענית ב' ע"ב), והם לא מאמינים בזה. אמנם ככה נהגו בעם ישראל מדורי דורות, אבל הם לא מוכנים לקבל את זה.

היום אני אומר ככה לכל הבחורים שקוראים ספר תורה בבית-הכנסת: אל תזלזלו בעצמכם. אם אדם חושב שיעשה הכל בחנם, זה לא שווה כלום. בגמרא (בבא קמא פ"ה ע"א) כתוב "אסיא דמגן במגן מגן שוה", רופא שעושה בחנם לא שווה פרוטה. אתה תלמד הרבה ולא יעריכו את זה. צריך ללמוד לכבד את התורה¹⁴. ובפרט בדור כזה שלא יודעים לכבד את התורה. אמנם היה לנו הרב עובדיה ע"ה שהרים קרן התורה, אבל היום אין דבר כזה¹⁵. לכן אדם צריך לכבד את התורה שלו ולדרוש כסף. תאמר: כמה אדוני מוכן לשלם? אם יאמר לך פראנק וחצי, תגיד לו: תודה רבה, ותעזוב אותו¹⁶. תכבד את עצמך. רבי בוגיד סעדון כתב משפט בערבית "עז רוחך תנעז", כלומר תכבד את עצמך ותכובד. אם אתה לא יודע לכבד אל תעבוד בכלל, לך תהיה "נושא אלומותיו" ... אבל הכבוד של התורה מעל הכל. אמנם מי שיש לו פרנסה ורואה שאינו צריך, אין הכי נמי זה ענין שלו (ויש כאלה עושים ככה), אבל לפעמים זה גורם בעיה לאחרים, שיבעטו במי שכן צריך פרנסה¹⁷. לכן צריך לשים לב לזה¹⁸.

צריך לשלם כסף ולכבד את התורה

ט. צריך לדעת שהתורה מכובדת, ולא מזולזלת על חמורים ובהמות, אמנם יש להם "מזל" שהם סוחרים בבטטה... אבל הם צריכים לשלם ולכבד את התורה. אם לא יעשו ככה יסגרו את הגמרות. בזמנו אדם כותב שאלה ותשובה, מביא שנים-שלושה ספרים וכותב "חזי לך" "ומסתבר לך" בלבד, ואילו היום צריך לפתוח מאה ספרים כדי לפסוק הלכה אחת. וכי הזמן שלו הפקר בשביל שאתם תעשו מה שתרצו?! צריכים ללמוד ולשלם את התורה. למה היום צמחו לנו כל ה"באבות" האלה שאינם יודעים בין ימינם לשמאלם? בגלל זה שאין להם פרנסה. היום אברך לומד ככולל ומקבל גרושים ממש, ומשלם בזה חצי או רבע שכירות של הבית שלו. ואח"כ הוא כותב ונשבע בכתובה "אפלח ואזון ואוקיר ואפרנס", אבל הוא לא פלח ולא זן ולא עושה כלום, אלא יושב ככולל

לי מזל, כי באתי למקום של אנשים כאלה באלג'יה, מה נעשה להם?!
14. פעם היה לנו בחור בחו"ל שהיה קורא ספר תורה, והגזבר של בית הכנסת נותן כסף לשיבה, אז כשבא הבחור לדבר איתו אמר לו: "שכר שכרתיך" (בראשית ל"ט ט"ז), אני כבר שילמתי לשיבה בשבילך. מה הפירוש שכר שכרתיך? וכי הוא עבד שלך?! הישיבה זה משהו אחר, והוא משהו אחר. תכבד את הבן אדם. פעם בא אלי אחד מעונב ומכובד, ואמר לי: הבחור שלכם פלוני לא רוצה לקרוא לנו ספר תורה, שאלתי את הבחור: למה אתה לא רוצה? התבייש ולא אמר לי כלום. אח"כ שאלתי אותו: כמה הם נותנים לך? אמר לי: עשרים וחמשה שקלים ולב שבווע. אמרתי לו: לא מוביניים? אדם מכין את הפרשה ומדקדק בכל אות ובכל מלה ובכל געיא, והם נותנים לו עבור "במבה" אחת?! היום יש בחורים בנתניה שקוראים ספר תורה ומקבלים חמשת אלפים שקל כל חודש. צריך לכבד את התורה.

15. והנה בזמן הבחירות התורה הרצועה ומותר הכל, וכל אחד יכול לכתוב מה שרצה ויגנה ויבה ויתחנף. אבל יום אחד כל החוצפנים האלה יקבלו את שכרם מלמעלה, ולא יאיר מהם פליט ושריד. כמחשדירתי בבחירות לא נפגעתו בשום תלמיד חכם, ואפילו באנשים פשוטים. אבל בכל זאת אנשים רוצים לפגוע, ומי שיפגע - יפגע. ואני לא מתייחס לדברים שאומרים.

16. פעם באו לישיבה מהביטוח "שלהבת" שקשורים כביכול לתנועת ש"ס, ואמרו שהם מוכנים לשלם לאברכים שלנו שיתנו שיעורים, שאלתי אותם: כמה אתם מוכנים לשלם לשעה? אמרו: שקל אחד! בן פורת יוסף בן פורת עלי עין... הם נותנים שקל שלם!... משוגעים, מטורפים, כסילים, בוטרים, קמצנים, אוילים. אם הייתי עז פנים הייתי שובר להם מקל על הראש ומעיק אותם החוצה, לא צריכים אתה השקל שלכם, וכי תלמיד חכם נעשה בזהו בעיניכם יותר מבעלי חיים?! אין דבר כזה בעולם.

17. רבי ציון כהן ע"ה (בעל ספר שערי ציון) היה אב בית דין בג'רבה, והיה עשיר גדול כי היתה לו חנות שמוכר שם חטה ושעורה וכו', ואילו רבי כלפון ע"ה שהיה דיין איתו היה עני. רבי ציון כל פעם היה דורש מהקהילה תוספת על המשכורת, ואומר שהיא לא מספיקה. אמרו לו: הרי לא חסר לך כסף, למה אתה ל"כ אוהב כסף? הנה רבי כלפון שאין לו כסף ולא אומר כלום. כאשר הגיעו החגים סוכות ופסח, רבי כלפון מלאה כסף נזרקת למשרד של הקהילה. מי הביא את הכסף הזה? בפסח אליהו הנביא כי עושים "כוס של אליהו" ובסוכות אחד משבעה אושפיזין... וככה היה גם בשנים הבאות, ולא יודעים מי מביא את זה. כאשר נפטר רבי ציון נפסק הכסף. ואז ידעו שהיה עושה את זה בכוונה כדי שיוסיפו לחבירו רבי כלפון, כי אם היה אומר להם להוסיף לרבי כלפון, היו אומרים לו: הוא לא דורש כלום ואתה דורש בשבילי? לכן אמר להם שהוא דורש בשביל עצמו תוספת כסף, וממילא אם יוסיפו לו יוסיפו גם לשני.

18. היה מקרה כזה ביה"כ" אחד בפאריז, שרבי בוגיד ע"ה היה הרב שם ולא רצה לבקש כסף (ופעם שהוסיפו כסף לבן שלו הרגיש בזה, כי ראה פריז'ייר חדש בבית, וחקר אותו: מאיפה יש לך את זה? אמר לו: הוסיפו לי במשכורת. מיד התקשר למי שהוסיף, ואמר לו: אל תעשה את זה, אם תוסיף עוד אני אפסיק לגמרי את הרבנות שלי, אני עובד בחנם שלא תהיה לי אחריות על הקהילה, וכי משהו יעשה עבירה על יהיה על חשבונותי?!). אבל היה לו בחור שכל הזמן עובד איתו, והיה די ימינו חמש עשרה שנה. ואחרי שרבי בוגיד הלך לעולמו, באו ואמרו לו: עכשיו לא נשלם לך כלום, אנחנו נותנים לך את הלחם שלך, "טון פאן" (בצרפתית), ואתה עוד דורש כסף?! והוא היה בצער גדול מזה. פעם ראיתי את הבן של רבי חיים חייקין במדרגות, (שאביו היה תלמיד של הפנץ חיים) ושאלתי אותו: מה כבודו רוצה? אמר לי: רציתי לומר לך שכתבת מכתב עידוד לבחור הזה, והוא היה רודק במכתב שלך, כי היה הולך לשירותים שלושים פעם ביום מהצער שעשוי לו עם. כתבתי לו: אתה לא צריך אותם, תבעט בהם, הם צריכים אותך. אח"כ מצא בית כנסת אחר ששילמו לי כפול ממה שביקש.

בזכותך! עוד אנשים יזכו ללמוד ב'בית נאמן' <<

חנוכה, מדליקים עוד פעם את הנרות של חנוכה. אמנם מי שנהג כן שימשיך, אבל אנחנו לא נהגנו בזה, כיון שכל זה בנוי על הרמב"ם שיש בו פירושים וקשה להבין אותו כפשוטו, לכן אין צורך בדבר הזה.

"נס פך השמן" בימי אלישע הנביא

יד. המשכילים לא היו יכולים להבין את הנס של פך השמן, איך יכול להיות שפך שמן של לילה אחד יספיק לשמונה ימים?! לא יכול להיות דבר כזה. ולכן עשו כל מיני דרכים עקלקלות בזה, ועוד תלו את עצמם בהרמב"ם. הם אומרים שזה לא היה נס, אלא ראו שאין להם שמן לשמונה ימים רק ליום אחד, אז לקחו את השמן וחילקו אותו לשמונה לילות, וכל לילה דלק רק שעתים. אבל זה לא נכון, והדברים כפשוטם שנעשה בו נס ודלק שמונה לילות. ואם תגידו, איך אפשר לעשות דבר כזה? קודם כל היה מקרה כזה, "אל תאמר מה היה שהימים הראשונים היו טובים מאלה" (קהלת ז' י'), "כבר היה לעולמים" (שם א' י'). מה היה? המעשה בימי אלישע הנביא, שבאה אליו אחת מנשי בני הנביאים, ואמרה לו: **"עבדך אישי מת"** (מלכים ב' ד' א'), ואין לי ממה להתפרנס. שאל אותה: יש לך משהו לברך עליו? אמרה לו: אין לי כלום, **"כי אם אסוך שמן"** (שם פסוק ב'). **מה זה אסוך? כדי לסוך אצבע קטנה.** אמר לה: תביאי את הדבר הזה שתשרה בו הברכה, **"לכי שאלי לך כלים מן החוץ מאת כל שכניך"** (שם פסוק ג'), תביאי מהשכנים שלך הרבה כלים. ואח"כ תסגרי את הדלת כדי שלא תשלוט בהם עין רעה, תשבי עם הבנים שלך ותשפכו מהאסוך הפך הקטן הזה לכל הכלים, ואח"כ תבואי אלי. **אלישע היה בטוח שהברכה שלו תועיל לזה.** עשתה ככה ומילאה את כל הכלים, עד ששאלה את בנה: יש עוד כלי? אמר לה: אין עוד כלי. **"ויעמוד השמן"** (שם פסוק ו'), השמן הפסיק. הלכה לאלישע הנביא, ואמר לה: לכי תחזירי את הכלים לבעליהם, תמכרי את השמן ותשלמי את החוב שלך, **"ואת ובניך תחיי בנותר"** (שם פסוק ז')²⁶. הנה ראינו שהיתה ברכה בשמן הזה.

"נס פך השמן" בדורות האחרונים

טו. ואם תגידו שזה היה פעם בימי אלישע הנביא, ואין ראיה מזה. הנה היה דבר כזה בארץ ישראל לפני מאתיים שנה, **והרב חיד"א ע"ה** בספרו מחזיק ברכה (סימן תרע"ז סק"ג) מעיד על זה. מה היה שם? כתוב בהלכה (סימן תרע"ז ס"ד) שאם (למשל) לא דלק השמן של החנוכה חצי שעה אלא פחות מזה, אינו חייב עוד פעם להדליק אותו, **"כבתה אין זקוק לה"**, אבל מה עושים בשמן הזה שנשאר מנר חנוכה? עושה לו מדורה ושוּרף אותו²⁷. השאלה: מה הדין אם היתה ברכה בשמן שנשאר ופתאום נתרבה הרבה, האם צריך לשרוף את כל השמן הזה של הברכה או לא? הרב חיד"א כתב שהיה מקרה קצת שונה בדור שלפנינו, **שהיו שני שותפים ראובן ושמעון שקנו דברים בשותפות וביניהם חבית של שמן, והניחו אותה בבית של ראובן, והנה היתה ברכה בחבית הזאת, וראובן רואה שהחבית מלאה על גדותיה וגשפך ממנה, הביא עוד חבית והניח תחתיה והתמלאה, והביא עוד חביות והכל התמלא, ונמנחה לחביתין וחביתין לנסכים"**. בא חבירו ואמר לו: הברכה בשביל שנינו, שהרי אנחנו שותפים ואותו דבר אני ואתה, למה הברכה כולה תהיה שלך? אמר לו: זה הבית שלי, "חבית חבית ולא בריך" (ככה הרב חיד"א כתב שם). תקח חבית אחת בלי הברכה ותעוף מכאן. הם התווכחו בזה, והיו רבנים לכאן ולכאן. הרב חיד"א כתב שלפי זכרונו **פסקו לחלק ביניהם את השמן.** הסיפור הזה כתוב בספר אדמת קודש (ח"ב חו"מ סימן ג') שהיה בדור לפני הרב חיד"א (ועיין במבוא לספר ארים נסי-גיטין עמ' 33). והנה ראינו שהיה דבר כזה²⁸. **ובאמת מה הדין**

26. רש"י כתב: תחיי בנותר - עד תחיית המתים. איפה משפחת האשה הזאת? אני לא יודע.
27. **אמא ע"ה** היתה לוקחת בקבוק קטן מאד בשביל השמן של החנוכה, ולא הבנתי למה עושה ככה. פעם חשבתי שזה זכר לפך השמן שהיה קטן. אבל הסיבה היא שיש סוברים שגם השמן הנשאר בבקבוק שהדליקו בו בכל ימי החנוכה צריך לשרוף אותו, וכיון שחבל לשרוף ליטר שלם של שמן לכן היתה לוקחת בקבוק קטן, ומה שנשאר כפרה.
28. וגם בימינו יש סיפור על **הבבא סאלי ע"ה**, שהיו באים הרבה אנשים לבקש ממנו ברכה, והיה אומר למשרת שלו אליהו אלפסי ז"ל: כמה יש שם בבקבוק העראק? אמר לו: חצי בקבוק ואפילו פחות מזה. אמר לו: תכסה אותו במטפחת ותמזוג לכולם. וככה מזג לחמשים או מאה איש. ואח"כ אמר לו: תוריד את המטפחת. וראה שנשאר כמו שהיה, התפלא: וכי מזגתי מן האויר?! היה דבר כזה.

יוסיפון (פרק ל"ג) ואחרים, שזה היה אחד מבני חשמונאים, שמינו אותו כהן והיה צריך לנסך את המים, אז ניסך ע"ג רגליו ולא על המזבח. אמרו לו: ככה אתה עושה? כל העם לקחו את האתרוגים וזרקו עליו אותם. אמנם המשנה לא ממשיכה את הסיפור, כי היא תמיד חסה על כבודם של בני אדם, אבל יש המשך לזה, שאותו חשמונאי הכין שכירי חרב רומאים, שאם העם יפגעו בו שיהרגו אותם. **ובחצר בית המקדש שם נהרגו ששת אלפים יהודים, בגלל הבליעל הזה**²⁹. וגם הגמרא (קידושין ס"ו ע"א) מספרת על ינאי המלך, שהרג כל חכמי ישראל בגלל שפגעו בו במלה אחת. לכן אנחנו לא מחפשים מה עשו החשמונאים, וכי עשו רק את הדבר הזה?! (רק בדורות הראשונים היו בסדר).

הרהור תשובה בלב יהודי זה מלמעלה

יב. אבל בכל זאת נלמד שלמרות הכל הנס במקומו עומד. ויש ביטוי ברומאים **"תנו אשר לאלקים לאלקים ואשר לקיסר לקיסר"**, כשאלקים עושה איתנו נסים צריכים להודות על זה. הקב"ה עשה איתנו נסים רבים מאד, ובמיוחד בשנים האלה. מי שאומר שכל המדינה "מעשה שטן", אינו אלא טועה. אנחנו יודעים ברור כשמש שהכל בידי שמים, וכל מה שעושים היום הכל בידי שמים. וראיה לדבר, שמליון חוזרים בתשובה. מאיפה באו כל אלה? וכי רק היום יש לנו אנשים שיודעים לדבר יפה מאד (כמו הרב אלבז שליט"א ואחרים שיהיו בריאים) ופעם לא היו יודעים לדבר?! הרי היה **רבי יוסף חיים ע"ה** והרבה כמוהו שהיו יודעים לדבר לא פחות, וא"כ למה לא החזירו אז הרבה בתשובה?³⁰ אלא היום יש סייעתא דשמיא, "הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא" (מלאכי ג' כ"ג), כל הרהור תשובה שבא בלב כל יהודי זה מלמעלה. כאשר אתה מדבר ומוכיח אותו, ואתה מסביר לו: **אתה יודע מה זה שבת, אתה יודע שאבותינו נהרגו ומסרו נפשם על השבת, אתה יודע שאומות העולם קנאו בנו בשבת הזאת, למה אתה לא מקנא בעצמך?! למה אתה לא מעריך את השבת?! הוא מקבל את זה**³¹. אפשר תמיד לדבר ולהסביר, כי החרמות והצעקות לא שוות כלום.

האם מדליקים את המנורה בבית המקדש גם בבוקר?

יג. **הרמב"ם** (פ"ג מהלכות תמידין ה"י) **כותב שהיו מדליקים את המנורה בבית המקדש גם בערב וגם בבוקר.** איפה מצא את זה? במה שאומרים "אביי מסדר סדר המערכה" שהיתה בבוקר הטבת חמש נרות והטבת שתי נרות, וכנראה הרמב"ם מבין שהטבה פירושה הדלקת נרות. אבל יש הרבה קושיות על זה. והרשב"א כותב שאין דבר כזה בעולם, וכמו שכתוב "מערב עד בוקר לפני ה" (שמות כ"ז כ"א), ולא כתוב שהדליקו נרות ביום. ועוד מצאתי פסוק בדברי הימים ב' "ומנורת הזהב ונרותיה לבער בערב בערב" (י"ג י"א), ולא כתוב בערב ובבוקר. חיפשו מקורות לדבר הזה, ומצאו את הקושיא הזאת בכמה ספרים, אבל תירצו תירוצים דחוקים בזה. **והתירוץ היפה לדעתי הוא של הרב שבט הלוי** (ח"א סימן קצ"ח), שהרמב"ם לא התכוין לומר שהדליקו ממש אלא התכוין לומר הטבה. מה זה הטבה? שאם הכהן רואה בבוקר שהנרות לא דלקו יפה בלילה ונשאר בהם שמן, אז הוא מטיב ומסדר ומנקה ומדליק אותו מחדש. ולכן עיקר ההדלקה היא רק בערב אלא שמוסיפים בבוקר. **ע"פ דברי הרמב"ם האלה, נוהגים בכמה בתי כנסת של הספרדים בבוקר בתפלת שחרית בימי החנוכה, כשמגיעים ל"ארוממך ה' כי דליתני" שזה המזמור של**

23. מי שפקד על זה היה "פומפיוס" נציברומאי. ופעם ראיתי בספר של הלפרין (אנציקלופדיה לבית ישראל במהדורה החדשה ח"ז עמ' 53) שברח למצרים ונהרג שם, אז כתבתי בגליון **"מגיע לך!"**, וכי תהרוג יהודים בבית המקדש ותעשה מה שתצרעה?! אין דבר כזה, יש תשלום על כל דבר בעולם.
24. פעם אם אחד היה חוזר בתשובה עושים על שמו רחוב, רח' נתן בירנבוים, וזה "אחד היה ופרסמו הכתוב" (זוהר פרשת בראשית ד' ד' ע"א). אבל היום אם נעשה רחוב על כל חוזר בתשובה, כל הרחובות יתמלאו ונצטרך לעשות רחובות חדשים על שמותיהם.
25. **הרב שלמה עמאר שליט"א** מספר שהלך מחנות לחנות ומבית לבית ביום ששי לדבר איתם על השבת, יש ששמעו וקיבלו ויש שלא קיבלו, אבל היה אחד שמוכר "דבר אחר" חזיר, מה לעשות איתו?! הרבנים שבאו איתו אמרו לו: אל תלך אליו, חבל על הזמן. אבל הוא רצה לדפוק אצלו, והנה האשה צועקת משם: אל תבוא לכאן, אנחנו מוכרים חזיר ופותחים בשבת, אל תפריע לנו. **הרב שלח שליח ואמר לו: תגש לבעל הבית ותגיד לו שהרב הראשי של ירושלים שמח לדבר איתך.** הוא שמע ככה, יצא ואמר לרב: מה אתה רוצה לדבר? דיבר איתו והסביר לו, **עד שזלגו עיניו דמעות!**

053-6652663

ספרי תורה | תפילין | מזוזות | מגילות ועוד

תנתן הנחה לבאים דרך העלון

אומרים שמונה ימים הלל גמור עם ברכה, כי זה תשלומין של חג הסוכות. ובזה מובן גם מה שאמרו בגמרא (שבת כ"א ע"ב) שלפי בית שמאי פוחת והולך כנגד פרי החג, ולכאורה מה אכפת לנו מפרי החג? וכי יש לנו פרים בחנוכה? אלא כיון שזה היה זכר לחג הסוכות, לכן עושים כנגד פרי החג (וע"ע בספר אסף המזכיר ערך גרות חנוכה-ב').

"מגילת אנטיוכוס" לחנוכה

יח. בספר בית עובד (דף קס"ה ע"א והלאה) נדפסה "מגילת אנטיוכוס", והיו קוראים אותה בכמה קהילות (ואיני יודע אם יש היום קהילה שקוראים אותה). אבל היא מלאה שגיאות, כי בעיקרה נכתבה בארמית ותורגמה לעברית והמתרגם היה משובש. ובספר אוצר המדרשים של יהודה דוד אייזנשטיין (ח"א עמ' 185) הביא את המקור של מגילת אנטיוכוס בארמית, ומי שרוצה שיבדוק שם, ויש כמה דברים שאפשר לתקן אותם³³ (וכמה דברים לא מדויקים שם). אמנם היום יש חוברת שמספרת כל מה שקרה בימי החנוכה בזמן החשמונאים, ביום ראשון וביום שני וכו' (ונדמה לי שכתבו אותה לזכר החייל המנוח עמנואל מורנו)³⁴, וזה יותר מדויק. אבל לא לכל אחד יש את החוברת הזאת, ולכן אפשר לקחת "מגילת אנטיוכוס", ולעורר את הלב של הילדים לדבר הזה.

לשבת ולספר לילדים על נס חנוכה

יט. לא ללכת ולברוח מהבית בהדלקת נרות חנוכה, ולומר: אני צריך ללכת יש לי שיעור וכדו', אין דבר כזה. כל הזמן אומרים שהרב עובדיה אומר ששיעור תורה דוחה את הכל, אבל זה הפוך, כי בספרו (חזו"ע-חנוכה עמוד ע"ה ובהערה שם) כתב שהאברכים האלה טועים בזה, אלא צריך לשבת עם הילדים ולספר להם מעשה ה' וגבורותיו. ואחרת הילד ישאל: למה אבא לא בא לחנוכה? יאמרו לו: אבא לומד, ויבין שאם לומדים פטורים מנרות חנוכה. ומחר הוא יהיה סוחר ויאמר: גם אני פטור מנרות חנוכה, כי מה ההבדל אם סוחר או לומד?! היינו הך³⁵. בזמן החנוכה, תסגור את הגמרא ותלך לבית שלך ותדליק נרות. ואם תוכל תשב על יד הנרות, כמו האדמור"ם שיושבים שלש שעות על יד הנרות ואומרים "הנרות האלה מספרים לנו" (מה מספרים? אני לא יודע...), ותקרא "יושב בסתר עליון" שבע פעמים שזו סגולה לשמירה (בן איש חי ש"א פרשת וישב הלכות חנוכה אות כ"ג). ואח"כ תספר לילדים מה זה נס חנוכה, שלא יחשבו שנס חנוכה זה סופגניות או מסיבות בלבד. אגב, מי שהולכת למסיבות סופגניות ומשאירה את הילדים בבית, עושה פשע בזה, כי צריכה לחכות עד חצי שעה, ואח"כ אם יש ילדים קטנים לכבות את הנרות, כי אחרי חצי שעה מותר לכבות אותם, וככה יהיה הכל בטוח בעז"ה. חנוכה שמח לנו ולכל ישראל, אמן ואמן.

מי שברך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל השומעים את השיעור כאן או ב"קול ברמה" או בליון, או שקוראים אותו אח"כ בעלון (יש שקוראים את העלון שבע פעמים או שמונה כנגד שמונת ימי חנוכה...). מלאך דעלמא יברך יתהון, ויזכה יתהון, וימלא כל משאלות לבם לטובה, בריאות איתנה והצלחה רבה, אושר ועושר וכבוד, אורך ימים ושנות חיים, וכן יהי רצון ונאמר אמן.

33. פעם מישהו אמר לי: לקחתי את הנוסח האמיתי מרבי יצחק רצאבי שליט"א שזה נוסח תימני. אמרתי לו: וכי בטוח שכל מה שהתימנים אומרים זו אמת לאמתה?! בוא אראה לך טעות. כתוב שם שמתתיה כהן גדול אומר לבנים שלו, אתה בני יהודה אודה ממך כיהודה הבן של יעקב אבינו שהיה גיבור גדול, ואתה בני שמעון אודה ממך כשמעון ולוי שהרגו אנשי שכם, ואתה בני יונתן אודה ממך כי יונתן בן שאול שהרג את הפלשתים. מה זה "אודה ממך"? על מה יש לך להודות? אלא במקור היה כתוב "אוד מינך", ופירושו אדמה אותך. אבל המתרגם לא הבין וכתב "אודה ממך". איך אני יודע? כי בספר אוצר המדרשים שם כתוב ככה.

34. הוא היה בעל מדות טובות. יומיים-שלשה לפני פטירתו פגש בחור מהישיבה, ושאל אותו: מאיפה אתה? אמר לו: מכסא רחמים, אמר לו: אני אקח אותך לישיבה. אחרי יומיים נהרג, ועשו לזכרו את הספר הזה.

35. הרא"ש כתב שכל תלמיד חכם צריך להתפלל במנין, ואפילו שאמרו בגמרא על אמוראים שהיו מתפללים ביני עמודי היכא דהוו גרסי (ברכות דף ל' ע"ב), אבל זה היה בזמנם, כי היום אם תתפלל במקום שאתה לומד ביחיד כל עמי הארץ יעשו ככה. ופעם הרב ע"ה הוסיף נופך לזה, ואמר: עם הארץ גידי שכמו תלמיד חכם מתפלל ביחיד כי הוא עושה שבילים בשמים, אז גם אני עובד ב"סולל בונה" ועושה כבישים... (אני זוכר כל מלה שהרב אמר אפילו בבדיחותא ואפילו בנפך).

אם קרה ככה בנר חנוכה, האם שורפים את כל השמן או לא? הרב חיד"א אומר שלא לשרוף את זה, כי זה שמן של ברכה מהשמים, וה' לא עושה נס בחנם אלא בשביל שיהנו מזה²⁹. לכן אמנם מה שבאותו הכלי נאסר לשימוש, אבל מה שמחוץ לכלי שמילאו ממנו עוד כלים מותר להשתמש בזה. ואח"כ הרב חיד"א כותב: לא מיבעיא הכלים החדשים שמילא אותם ע"י הברכה שלא צריך לשרוף אותם, אלא גם הכלי הראשון שהיתה בו הברכה, אם היה בו מעט מאד שמן, והשמן של הברכה מילא את כל הכלי עד למעלה וממילא יש בו ששים, זה מותר לכל הדעות, שהרי לא הוסיף עליו בכוונה אלא הוא בא מהשמים, ודבר של ברכה מותר לך לקחת את זה³⁰.

לא כוחי ועוצם ידי אלא הכל נסים מהשמים

טז. פעם הנסים האלה היו נדירים ואנשים לא היו מאמינים לזה, אבל היום הנסים האלה קורים הרבה, כי הקב"ה הרוצה להראות לנו שהוא אוהב אותנו. צריך להפסיק את השגעון הזה של "כוחי ועוצם ידי", זו טפשות, לא כוחם ולא עוצם ידם. יש חרדים שאומרים "כוחם ועוצם ידם של הציונים", ומישהו כתב שדעתם כמו הכופרים, רק שהם אומרים "כוחי ועוצם ידי" והם אומרים כוחם ועוצם ידם. אבל לא ככה ולא ככה, לא כוחם ולא עוצם ידם, אלא הכל נסים מהשמים. וגם אם עכשיו עם ישראל לא בסדר הם יהיו בסדר, אל תתייאש משום יהודי בעם ישראל. הרמב"ם (פ"ז מהלכות תשובה ה"ה) כותב: וכבר הבטיחה תורה שעתידים ישראל לעשות תשובה בימי גלותם, ומיד הם נגאלים. הרב בעדני שליט"א בא לכאן, ואמר לי: הרמב"ם כתב את זה בנבואה. והאמת זה כתוב בפסוק "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם" (מלאכי ג' כ"ד), הגיע הזמן הזה. אפשר תמיד להחזיר בתשובה כל אדם, בטוב טעם ובשכל³¹. פעם היתה כפירה איזומה והיו צריכים להילחם בה, אבל הכפירה כבר נפלה ב"ה, למה? כי רואים שהבן אדם בנוי ממאה מליארדים של תאים שבהם חכמה אין סופית. וכי אפשר לומר שזה נעשה לבד?! נעשה במקרה?! נעשה מקוף שהחליט לברוא בן אדם כזה?! זו לא טפשות?! היום כולם מבינים שהכל מעשה ידי הקב"ה, "מי לא ידע בכל אלה כי יד ה' עשתה זאת" (איוב י"ב ט').

ימי החנוכה תשלומים לחג הסוכות

יז. בגמרא כתוב ששמונת ימי חנוכה זה זכר לנס פך השמן. ובספר המכבים כתוב קצת שונה מזה, שיהודה המכבי נלחם עם היוונים, ולכן בחג הסוכות באותה שנה היו בורחים ונוודים בהרים ובגבעות ולא הקריבו שום דבר בבית המקדש. וכשניצחו אותם בחג החנוכה, אמר יהודה המכבי: בואו נעשה שמונה ימים עם הלל, תשלומין לחג הסוכות. אבל אין סתירה בין זה ובין מה שכתוב בגמרא, כי יתכן שבאותה שנה יהודה המכבי אמר נעשה את זה, ואח"כ ראו נס אחר של פך השמן, אז קבעו גם על זה וגם על זה, "אחוז בזה וגם מזה" (קהלת ז' י"ח)³². לפי ספר המכבים, מובן למה בראש חודש עושים הלל חסר או שלא עושים בכלל (ובארץ ישראל אומרים הלל בלי ברכה), ואילו בחנוכה

29. מעין זה אמרו בגמרא (סנהדרין נ"ט ע"ב) שפעם חכם אחד היה הולך ביער, ופתאום ראה אריות שבאים לטרוף אותו, ואמר: רבונו של עולם, "הכפירים שואגים לטרוף" (תהלים ק"ד כ"א), הם רוצים לאכול ואין לי מה לתת להם, הם יאכלו אותי? מיד ירדו שתי חתיכות בשר מן השמים. האריות אכלו חתיכה אחת, "ויאכל וישבע ויותו", והחתיכה השניה לקח אותה ובה לבית המדרש, ושאל שם: האם מותר לי לאכול את זה או לא? אמרו לו: אין דבר טמא יורד מן השמים, אם ה' עשה לך נס זה בשבילך, ולכן מותר לך לאכול את זה.

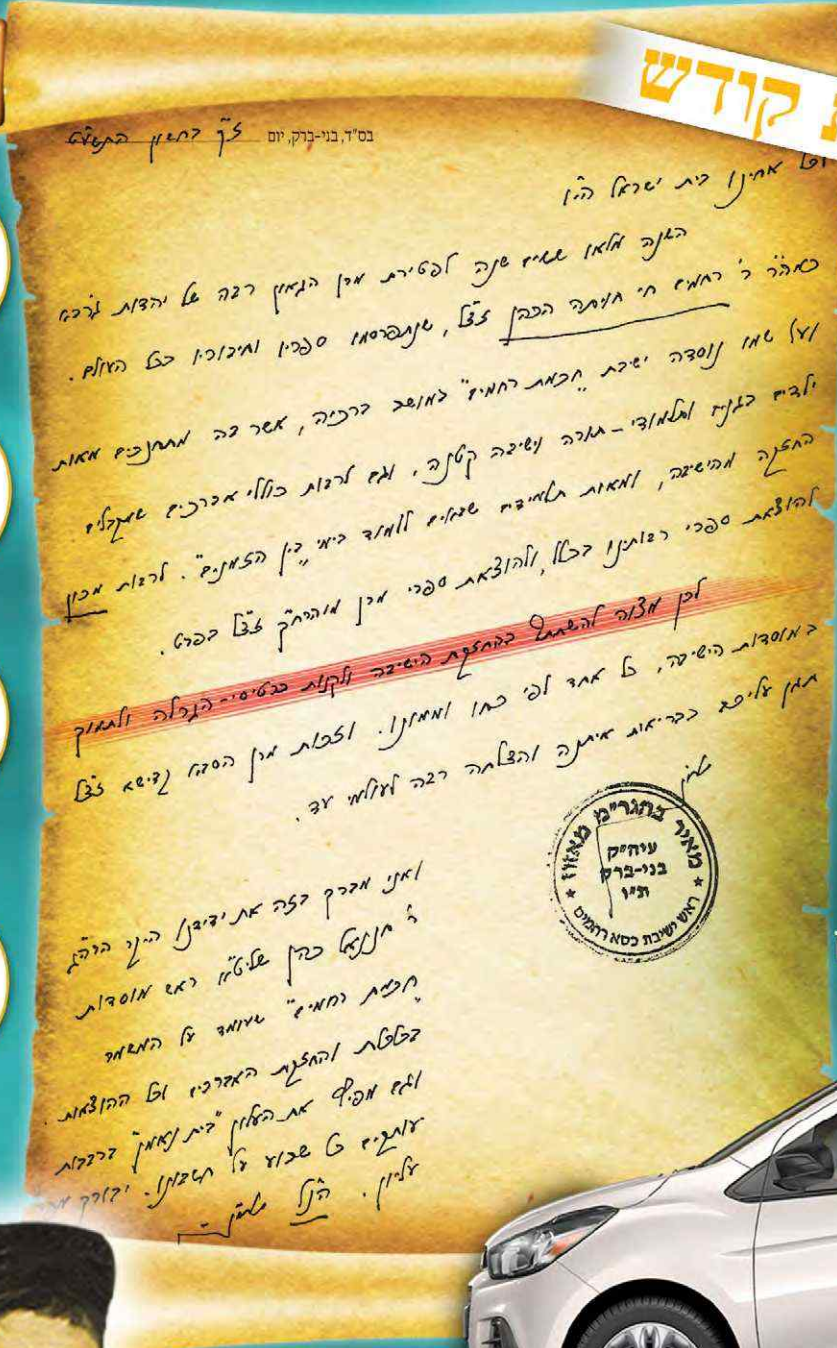
30. אמנם יש סתירה בזה בין דברי מרן באורח חיים (סימן תרע"ז ס"ד) ליורה דעה (סימן צ"ט ס"ו), כי באורח חיים כתב שמונת השמן של החנוכה אסור להוסיף עליו לבטל, זאת אומרת שאם בא מישהו ועירבב אותו עם שמן אחר ויש ששים נגדו הכל מותר, אבל אם לא נתבטל בששים אסור להוסיף עליו לכתחילה לבטל אותו. ואילו ביורה דעה כתב שבדבר של דרבנן מותר להוסיף עליו ולבטל אותו לכתחילה. וזו מחלוקת בין הרשב"א להרא"ה - רבי אהרן הלוי, אם מותר להוסיף ולבטל באיסור דרבנן לכתחילה, הרשב"א (תורת הבית בית ד' ע"ג) דעתו להתיר ואילו הרא"ה (בדק הבית שם) דעתו לאסור. מרן פסק כמו הרשב"א. והרי חנוכה זה מדרבנן. אבל פעם (בשנת תשמ"ב בחדש אייר) הרב עובדיה ע"ה נתן סמיכה להוראה לששה עשר תלמידים מהישיבה (ויש לי תמונה מאותה תקופה), ושאלו אותו על הסתירה הזאת, וענה "העיקר כמו יורה דעה", למה? כי זו סוגיא בדוכתא, וא"כ מותר להוסיף לכתחילה על השמן שיתבטל בששים. לכן אם נשאר לך שמן בחנוכה ואתה צריך אותו, אז תוסיף עליו ותבטל אותו בששים. (וע"ע בעלון מס' 44 אותיות ג' ז-).

31. הנה למשל בניי נתניה לא שומר, אבל יש לו בן שלמד בגן "אדון עולם אשר מלך", ומחר יגדל וישאל: מה זה אדון עולם אשר מלך? ויבין שיש אדון לעולם. וגם יש לו בן אחד שחזר בתשובה (המורה שלו זו אחותו של רבי יצחק בוכריץ שליט"א).

32. יש אנשים שלא קוראים ספר המכבים כי זה ספר חיצוני בשבילם, אבל זה לא ספר חיצוני, ואדרבה מביאים ממנו ראייה. כל דבר שתוכל ללמוד ולפרש בו את הגמרא, תלמד תדע ותבין, כי בספר ההוא תמצא דברים שיאירו לך את העינים.

ההגרלה הגדולה של מוסדות "חכמת רחמים"

שתערך במלאת שישים שנה לפטירתו של מרן ר' רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל הצטרפו עכשיו לשותפות אמת במוסדות "חכמת רחמים" ותזכו בשי עולמות

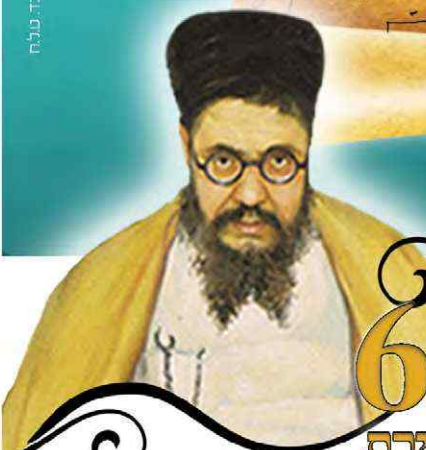

עטרת ראשו מרן פאר הדור רבנו מאיר מאזוז שליט"א

רכב שברולט 2019 או תמורתו במזומן תכשיטי זהב ויהלומים ועוד פרסים יקרי ערך

לחץ כאן לרכישת כרטיס בקלות

60 לפטירת מרן רבי רחמים חי חויתה הכהן זצוק"ל

בקניית 2 כרטיסים כרטיס בונוס מתנה

מחיר כרטיס הגרלה: 520 ₪ ע"פ הוראות הרבנים ניתן לרכוש כרטיס מכספי מעשר ההגרלה תערך בע"ה ביום שלישי אור לי' שבט 15.1.19

המוקד: 08-6727523 | באתר: yhr.org.il

ישראל
עם באתר:
yhr.org.il

יש לך שאלה? התקשר עכשיו!
03-55-00-22-8

א - ת: 08:00-12:00, 12:00-24:00, 24:00-08:00 (לפני כניסת השבת) / א

השיעור הקבוע בתורתו של רבינו ה"אור החיים הקדוש"

מתקיים בכל ליל שב"ק

בשעה 20:30

בביכנ"ס "אהל רחל" ב"ב רחוב קלישר 22 בשיכון ה'

מפי הרה"ג רמי חדר שליט"א

כיבוד קל במקום!

לרפואת רבקה חיה בת חנינה אסנת

לרפואת יוסף חי הכהן בן מסעודה

לעילוי נשמת בחייר רפאל בר כמונה נ"ע כ"ג חשון התשנ"ב

חיתא תראכי בת שאשיה נ"ע ה' אדר תשס"ז ת.נ.צ.ב.ה.

קו בית נאמן
079-927-0505

הקו כולל:

- 1 שלוחת תמיכה ותרומות עבור העלון הקדוש - שלוחה 1
- רשימת מוקדי הקרנת שיעור של גאון ישראל מרן שליט"א - שלוחה 4
- שלוחת קישור ישיר למפיצי העלון ברחבי הארץ - שלוחה 5
- שמיעת השיעורים - שלוחה 6
- הודעות הקוראים והודעות מערכת - שלוחה 7
- נקודות הקרנה או מפייסם שעדיין לא מוזכרים בקו נא לעדכן בשלוחה 2

לרפואת נוראל בן מוריה

לרפואת תיתה בת אמימה

לע"נ אסתר בתי איתנה בת שרה ע"ה.

בשורה טובה לשוחרי התורה ספר "פרחי כהונה"

חלק א' חידושי ש"ס למרן רבנו רחמים חי חויתה הכהן זצוק"ל ראב"ד גרצא ואגפיה

לרגל 60 שנה לפטירתו

יצא לאור במהדורה חדשה ומתוקנת עם הוספות רבות מכתב יד רבנו. בשני כרכים גדולים באותיות מאירות עינים

הספר יצא לאור אי"ה לקראת ההילולא המסורתית יו"ד שבט התשע"ט

זה הזמן להנציח את יקירך לכבודו של מורנו הרב

מחיר שורה בספר לברכה או לעילוי נשמת 100 ₪

רבע עמוד 400 ₪ | חצי עמוד 800 ₪ | עמוד שלם 1600 ₪

כל התורמים יקבלו את הספר לביתם

ניתן להרשם עד ראש חודש שבת בלבד - כל הקודם זוכה!!

לפרטים והרשמה ניתן לפנות למזכירות 08-6727523
054-8410655 | 054-8420158 | 050-4104217

מי שרוצה לזכות בעלות הוצאת הדפוס רבע או חצי או כרך אחד לרב ברכאל הכהן 08-6727523 שלוחה 6

תזכו למעוות וזכות מורנו הרב זצוק"ל תגן בעדכם אלף המגן ישיבת חכמת רחמים - מכון "ארח צדיקים" הועד למען הרב מושב ברכיה

פינה זו בחסות **אפיקים**

תשובה לשאלת ויצא

אסור בשבת לתת כרכום במים לנוי שלא לצורך אכילה ושתייה. שכל מה שאין צביעה באוכלין, הוא דוקא כאשר מתכוין לצורך אכילה והצביעה נעשית דרך אגב, משא"כ באופן שמתכוין לצורך דבר אחר, וכן פסק במנוחת אהבה (ח"ג עמ' י"ז).

הזוכה בפתרון החידה:
עמנואל אברהמי - ירושלים

שאלה:

אדזק צדוק יש כמה חביות יין באחסן. והנה קשה כאשר מצץ כוס יין מהחבית, לא הצליח אסגור את הכדור, והיין נשפך אלפי הכניסה אביא

צדוק שאל, האם אולי או אצרוף היין אלפי גינאו הסמוכה?

תשובות יש לשלוח למייל: israel@afikim-water.co.il או לפקס: 02-5807576 בין הפותרים זכונה תוגרל מכות קפה איכותית!

מיניבר נעם 1 מומלץ בתכנית 'בית בטוח'

איחוד הצלה

מיניבר נעם 1 המהודר לשבת - בלי שאלות!

נבדק ואושר לשימוש ע"י בד"ץ מהדרין | כ-40 כוסות מים חתכים | בטיחותי במיוחד לילדים!

נעם
זורם ברגע אחד

מחיר תחרותי *8510

אפיקים
מחנכות שינוי מים

אולם תצוגה חדש! גבעת שאול 40 ירושלים

ילדי גאלה

לע"נ גאלה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה
בית נאמן לילדים מתוך שיעוריו של מרן ראש הישיבה שליט"א

גליון 93

תשובה ניתן לענות בקו בית נאמן
23 שלוחה 079-9270505
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס
(חובה לציין שם וטלפון)

לחצו הספר

החששות ודפוקו

על הדלת, דענו שגה הם, והיינו

לוקחים את הדף של הגמרא, קורעים אותו

לגורים ובולעים אותו, שאלתי אותו, איך הייתם

בולעים אותו? ענה לי הרב בן נון שגה פקוח נפש,

אמרתי לו שגל זה כתוב בתהלים "לעשות רצונך

אלהי חפצתי ותורתך בתוך מעי" (תהלים פרק מ' פסוק

ט) - בלעתי את התורה לתוך מעי, שלא אגיע לידי

ספנה. יותר מזה, אמר לי, איך היו מניחים תפלין,

הרי היה ספנה ברוסיה להניח תפלין, היו נכנסים

לשרותים ומניחים שם תפלין. מותר לעשות דבר

כזה? אמר, אין לנו ברירה, פי השרא יום אחד בלי

תפלין לא יכול להיות, אמנם אסור להניח תפלין

עם ברכה אלא אם כן האסלה סגורה והמקום נקי.

יש תשובה על זה **ביביע אמר** (חלק שני חיו"ד סי'

כ"ט, והתפלאתי שהוא לא הביא תשובה תורה לשמה של

רבנו יוסף חיים [הבן איש חי] שדבר על זה (סימן קל"ב),

כי הוא תמיד מביא את הכל, "ענינו כינים על אפיקי מים"

(שיר השירים פרק ה' פסוק י"ב), איך נעלם ממנו הדבר?

הגנתי שם ביביע אמר למלואים שססוף הספר ושם כתוב:

"שוב נדפס ספר תורה לשמה והוא כתב כך וכו'... והם

היו עושים את זה ככה במסירות נפש, וברוך ה' אחרי

שבועים שנה רוסיה נפלה, איך כתוב בישיעה (פרק

כ"א פסוק ט) "נפלה נפלה בבל וכל פסילי אלהיה

שבר לארץ" נפלה נפלה רוסיה הקומוניסטית, וכל

הפסילים שלה לנין, וטרוצקי, ופרוצקי, לא נשארו

כלום, נפל לארץ ועשנו ברוסיה יש בתי כנסת ויש

ישיבות ויש בתי מדרש ולומדים, הכל חוזר לאיתנו.

(גליון 42 הערה 26).

פעם שר החנוך ברוסיה רצה לגור על היהודים
ולתקערב בתכני הלמוד, אז הלכו אליו ואמרו לו:
"תקח שחד". רק הביאו לו את המתנה, הוא כעס
עליהם: "וכי אתם חושבים שאני לוקח שחד?!"
לכו מאן! ה'לכו בצער גדול לרבנו החפץ חיים,
ושאלו אותו: מה עושים עכשו? אמר להם: "תלכו
אליו עוד פעם, ותגידו לו: 'כבוד שר החנוך, אנחנו
מעריכים מאד שאתה דואג לילדים שלנו, הנה קח
את המעטפה הזאת, וזה לא שחד חס וחלילה..."
התפלאו: "כך הוא יקבל?" אמר להם: "תפצירו בו".
ואכן הם עשו כן, ושר החנוך קבל. אחר כך שאלו את
החפץ חיים: "מאיפה הרב יודע את זה?" אמר להם:
"זה כתוב בתורה בפרשת וישלח 'קח נא את ברכתי
אשר הבאת לך כי חנני אלקים וכי יש לי כל ויפצר
בו ויקח' (בראשית פרק ל"ג פסוק כ"א), כלומר הגוים
רוצים להראות עצמם שהם שונאים כסף וצדיקים
ולא לוקחים שחד, אבל אם תפציר בהם ותמצא את
המילים היפות הם יקבלו את זה". **כל עצה וכל חכמה
וכל תושיה כותבה בתורה.** (גליון 91 אות ד').

ברוסיה לפני שבועים שנה [בזמן השלטון הקומוניסטי]
מי שהניח תפלין היה בספנה, ופי שטושה מילה לבנו
היה בספנה. בשנת תשל"ד הייתי בבית הרפאה בית
לוינשטיין, וספר לי חסיד אחד **רבי אלכסנדר בן נון**,
אמר לי, "אתה יודע מה היינו עושים ברוסיה? היינו
לומדים גמרא ביחד, ואם פתאום באו אנשי המשטרה

הלכה נאמנה

א. ב"על הנסים" הנסח שלנו "בהלל גמור ובהודאה". וככה
נהג אבא זצ"ל, וכן כתב רבי יעקב רקאח ע"ה בספרו שלחן
לחם הפנים (הלכות חנוכה סוף סימן תרפ"ב) שצריך לומר "בהלל
גמור", וכן כתב רבי רפאל ידידיה אבולעפא (שהיה מקבל גדול
והיה תלמיד רבי רפאל אברהם שלום מזרחי נכדו של הר"ש) בסדור
בכתב ד' שלו, וככה נהגו במרוקו בעיר דברדה, ויש לנו עוד הרבה
מקורות לזה, ופי שלא אומר "גמור", שלא יאמר "גמור", אבל
יותר נכון לומר "בהלל גמור". (גליון 42 אות ל"ה וגליון 50 אות י"ח).

ב. אנחנו אומרים "להדליק נר חנכה", והאשכנזים אומרים
"להדליק נר של חנכה". ויש פאלה כותבים "להדליק נר שלחנכה",
ובפעם הראשונה ראיתי את זה בילדותי בסדור נהורא השלם,
ולא הבנתי מה המלה המוזרה הזאת "שלחנכה". אבל אחר כך
התברר לי שבאמת אין מלת "של" בתנ"ך כלל (ורק פעם אחת
בתוספת אות: בשל [בקהל פרק ח' פסוק י"ז]), ובכל מקום שכתוב
"של" במשנה בגמרא ובהרמב"ם, בכתב ד' ישנים כתוב "של"
מחברת עם המלה שלפניה. אבל אנחנו אומרים "להדליק נר
חנכה", והבן איש חי (שנה ראשונה פרשת וישב הלכות חנוכה אות
ב') כותב רמז לזה: "להדליק נר חנכה" ראשי תבות נח"ל, שגה
ראשי תבות הפסוק "נפשו חתה לה" (תהלים פרק ל"ג פסוק כ'),
כי בזכות שהחשמונאים בטחו בקדוש ברוך הוא הוא נתן להם
נצחון שלא היה פמורה. (גליון 92 אות כ"ו והערה 33).

חידה

בעל חיים שרוכבו עבר אותו
בעשרים, מי הם ומי נהרג תחתם?
(תשובה לחידה נמצאת בגליון הנוכחי)

פתרון החידות מהגליון הקודם:

פתרון החידה:

כתב רבנו הבן איש חי ש"אלהיה" בגימטריא נ"ב, ודוד בגימטריא י"ד,
וזה יוצא ביחד "נד"ב, ובאר זה את הפסוק "ובים יתלו פני נד"ב".
הזוכה: דוד יעקב ביטון - רחובות

פתרון מי בתמונה:

מרן הגאון רבי שמעון בעדני שליט"א חבר מועצת חכמי התורה,
בבקריו אצל רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א, לפני כשבועיים.
הזוכה: שחר ירושלמי

תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 | בין הפותרים נכונה יוגרל פרס (חובה לציין שם וטלפון) | נא לשלוח התשובות עד יום שני בערב

"ודחק קצת". אבל לפעמים מהרש"א כותב "והדברים
ברורים ודוק", אז איך יכול להיות ברוורים ודחק קצת?
אלא בהתחלה המלה "דוק" לא הייתה עם ראשי תבות,
ופירושה תדיק ויתמצא שהדברים נכונים, אחר כך עשו לה
ראשי תבות "ודוק" ולכן עשו לה פירושים: פתונגם היו אומרים
"ואחר דרישה ותקירה קל", ובקונטרס היחיאלי אומר "וציבין דבריהם וקמין", וזה
כבר מעל הפשוט... והאשכנזים אומרים "ודחק קצת". **אבל באמת "דוק" פירושו תדיק.**
(הגמרא (שבת דף קנ"ב עמוד א') אומרת "דוק בכפי ותשכח בניגור", כלומר תדיק ותתקן
בשנים ויתמצא ברגלים, דהינו תטחן טוב בשנים ותלך בצורה בריאה). (גליון 102 הערה 10).

א. צער בעלי חיים הוא דאורייתא [=מן התורה], כך דעת הרמב"ם. אמנם הסתפקו
בדעת הרמב"ם ש ענינו זה, אבל מצאתי שהוא כתב בספר מורה נבוכים (חלק ג' פרק
י"א): מנין לנו שצער בעלי חיים מן התורה? שצאמר "על מה הפית את אתנב" (במדבר
פרק כ"ב פסוק ל"ב). וכנראה מצא כן במדרש. (גליון 82 הערה 7).

ב. רבי יעקב רקאח הוא חכם מלוב, והיה נכדו (או נינו) של רבי מסעוד רקאח מחבר
ספר "מעשה רחוק", והוא נפטר בלוב בשנת תרנ"א בן תשעים ומעלה, ויש לו ספר
על השלחן ערוך: "שלחן לחם הפנים", שהיה בכתב יד מאה שנה ומעלה, והוציאו
אותו ביימנו. (גליון 33 (שהוגדר בטעות בנדפס כגליון 32) הערה 28).

ג. רבי יעקב שאול אלישר היה ראשון לצינו לפני מאה שנה, וכתב לפחות
שמונה ספרים, וכלם על שמו "שמוחה לאיש" ו"שוא איש" וכדומה, פי
"איש" זה ראשי תבות יעקב שאול אלישר. הספרים האלה היו יקרי
המצאות. (גליון 134 הערה 20).

ד. האשכנזים אומרים שכאשר מהרש"א כותב "דוק" זה ראשי תבות

כל ספרי מרן הגר"מ לוי זצ"ל
מנוחת אהבה ד"ח, ברכת ה' ה"ח, מלוה ה'
ב"ח, תפלה למשה ז"ח, יוסף דעת - כללי ספק
ספקא וחזקה.
ניתן להשיג בטלפון: 054-9789351

עורך: הרב ג'ר שמעון עזרא שליט"א